http://www.cgboardonline.com

Name : ....

Roll No. : ....

कुल प्रश्नों की संख्या : 18]

[कुल मुद्रित पृष्ठों की संख्या : 7

J-201512–A

विषय : संस्कृत (सामान्य)

समय : 3 घण्टे]

[पूर्णांक : 75

निर्देश : (*i*) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(*ii*) सुन्दरं सुस्पष्टञ्च लिखत।

प्रश्न–1 (अ) उचितं शब्दं चित्वा लिखत— [1×5=5]

(*i*) न्यायधीशः आसीत्—

(क) रवीन्द्रनाथः

(ख) सत्येन्द्रनाथः

(ग) बंकिमचन्द्रः

(घ) सतीशचन्द्रः

(*ii*) तण्डुलाः सन्ति—

(क) शुकः

(ख) मशकः

(ग) शशः

(घ) गावः

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

(*iii*) 'त्वया' शब्दे विभक्तिः अस्ति—

(क) द्वितीया

(ख) तृतीया

(ग) चतुर्थी

(घ) पंचमी

(*iv*) 'सुबन्तः' इति शब्दस्य सन्धि विच्छेदोऽस्ति—

(क) सुप + अन्तः

(ख) सुप् + अन्तः

(ग) सु + बन्तः

(घ) सुब + अन्तः

(*v*) 'शीतलता' इत्यस्मिन् शब्दे प्रत्ययः अस्ति—

(क) ठञ्

(ख) ठक्

(ग) तल्

(घ) ङीप्

(ब) उचितं विकल्पं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत— [1×5=5]

(उपरि, उपसर्गः, हयः, विशाखदत्तः, गुरुतरा)

(*i*) 'मुद्राराक्षसम्' नाटकस्य लेखकः —— अस्ति।

(*ii*) माता —— भूमेः।

(*iii*) 'संहरति' शब्दे सम् —— अस्ति।

(*iv*) वृक्षस्य —— वानरः तिष्ठति।

(*v*) —— मंगलवासरः आसीत्।

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

'त्वया' शब्दे विभक्तिः अस्ति—

(क) द्वितीया

(ख) तृतीया

(ग) चतुर्थी

(घ) पंचमी

'सुबन्तः' इति शब्दस्य सन्धि विच्छेदोऽस्ति—

(क) सुप + अन्तः

(ख) सुप् + अन्तः

(ग) सु + बन्तः

(घ) सुब + अन्तः

'शीतलता' इत्यस्मिन् शब्दे प्रत्ययः अस्ति—

(क) ठञ्

(ख) ठक्

(ग) तल्

(घ) ङीप्

उचितं विकल्पं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत—

(उपरि, उपसर्गः, ह्यः, विशाखदत्तः, गुरुतरा)

(i) 'मुद्राराक्षसम्' नाटकस्य लेखकः —— अस्ति।

(ii) माता —— भूमेः।

(iii) 'संहरति' शब्दे सम् —— अस्ति।

(iv) वृक्षस्य —— वानरः तिष्ठति।

(v) —— मंगलवासरः आसीत्।

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

प्रश्न-7 विग्रहपदानां सामासिक शब्दं लिखित्वा नाम लिखत— [1×3=3]

(क) जलस्य अभाव:

(ख) पापात् मुक्त:

(ग) चन्द्र: शेखरे यस्य स:

प्रश्न-8 हिन्दी भाषायाम् अनुवादं कुरुत— [1×3=3]

(क) शिवनाथ नद्दी गढ़चिरौली स्थानात् प्रभवति।

(ख) मार्गम् उभयत: वृक्षा: सन्ति।

(ग) तपसा सदृशं सुखं नास्ति।

प्रश्न-9 अधोलिखित गद्यांशस्य हिन्दी भाषायाम् अनुवादं कुरुत— [3]

अस्ति लोष्ठ शृगालयो: मध्ये मित्रता।

एकदा शृगाल: लोष्ठम् अवदत्—

मित्र! चलतु तडागात् स्नात्वा आगच्छाव:।

लोष्ठमवदत् मित्र! अहं जलात् विभेमि।

अहं स्नानं न करिष्यामि। यद्यहं

स्नामि तर्हि ज्वरेण पीडितो भविष्यामि।

शृगाल: अवदत्—मा स्नातु परं मया

सह गन्तुं शक्नोसि। तदन्तरं

लोष्ठं तडागं गन्तुं तत्परमभवत्।

प्रश्न-10 अधोलिखित गद्यांशस्य हिन्दी भाषायाम् अनुवादं कुरुत— [3]

मङ्गलयानस्य सफल परीक्षणेन न केवलं भारतस्य अपितु एशिया महाद्वीपस्यापि प्रतिष्ठा वैश्विकपटले समेधिता। यत: अद्यावधिपर्यन्तं न हि कश्चन् देश: स्वकीये प्रथमप्रयासे मङ्गलग्रहं प्रति यानप्रेषणे सफलताम् अलयत्। हर्षस्य विषयोऽयं यत् भारत: निजप्रथमे प्रयासे एवं स्वलक्ष्यं प्राप्तवान्।

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

प्रश्न-11 अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायाम् अनुवादं कुरुत— [3]

अलसस्य कुतो विद्या,
अविद्यस्य कुतो धनम्।
अधनस्य कुतो मित्रम्,
अमित्रस्य कुतः सुखम्॥

प्रश्न-12 अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायाम् अनुवादं कुरुत— [3]

सह नाववतु सह नौ भुनक्तु
सहवीर्यं करवावहै।
तेजस्वि नावधीतमस्तु
मा विद्विषावहै॥

प्रश्न-13 अधोलिखितेषु चतुर्णां प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृत भाषयां लिखत— [1×4=4]

(*i*) आगरानगरं किमर्थं प्रसिद्धम्?

(*ii*) तृणानां केन सह विरोधः अस्ति?

(*iii*) कस्माद् बुद्धिनाशो भवति?

(*iv*) बिलासायाः विवाहः केन सह अभवत्?

(*v*) आत्मानंदस्य बाल्यकालस्य नाम किम् आसीत्?

(*vi*) वस्तुतः चौरः कः आसीत्?

प्रश्न-14 अधोलिखितेषु चतुर्णां प्रश्नानामुत्तराणि हिन्दी भाषयां लिखत— [1×4=4]

(*i*) वरस्य ज्ञातिभिः जनैः कस्य स्वागतमकुर्वन्?

(*ii*) चन्दनदासः कस्य गृहजनं स्वगृहे रक्षति स्म?

(*iii*) संस्कृतं कीदृशम् अस्ति?

(*iv*) तण्डुलस्य पाककार्यं काः कुर्वन्ति?

(*v*) कतिधा मङ्गलयानस्य मार्गः परिवर्तितः?

(*vi*) दीपमालिका पर्वणि कस्य शब्दः श्रुयते?

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

प्रश्न-15 स्वपाठ्यपुस्तकात् चतस्रः सूक्तीः लिखत योऽस्मिन् प्रश्नपत्रे नागच्छत् । [1×4=4]

प्रश्न-16 (अ) भवतः नाम ऋषिकेशः। भवान् शा. उच्च. माध्य. विद्यालयः डोंगरगढ़े दशम् कक्षायाः छात्रः। भवान् स्व प्राचार्य प्रति अवकाशाय संस्कृत भाषायां प्रार्थना पत्रं लिखत। [1+2+1=4]

अथवा

भवान् कवर्धा नगरे स्थितः ऋतुराजः। भवतः मित्र सुरेशः दिल्ली नगरे वसति। तं परीक्षायां सफलतायै वर्धापन-पत्रं कोष्ठक प्रदत्त पदानां सहायतया लिखत।
(अपश्यम्, महती, ऋतुराजः, आगतः, तुभ्यम्, अधिकतरा, सुरेशः!, कवर्धातः)

स्थानम् ....(i)..........

दिनाङ्क : ....

प्रिय मित्र --(ii)---

नमो नमः

अत्रकुशलं तत्रास्तु। अद्यैव तव परिणामः --(iii)--। तव सफलतां ज्ञात्वा मम मनसि --(iv)--- प्रसन्नता जाता। मम एषा प्रसन्नता ---(v)--- जाता यदा अहं तव नाम योग्यता-सूचौ ----(vi)----। त्वया सप्त-शतम् अङ्काः प्राप्ताः। त्वं निश्चित रुपेण प्राप्स्यसि। त्वया परिवारस्य, विद्यालयस्य च नाम उज्जवली कृतम्।

अस्याम् उज्ज्वल सफलतायाम् अहं --(vii)-- हार्दिक वर्धापनं यच्छामि। उज्ज्वल-भविष्याय च कामये। http://www.cgboardonline.com

मातृपितृचरणेषु प्रणामः।

तव अभिन्न हृदयं मित्रम्

-----(viii)-------

(ब) अधोलिखितं अपठितांशं पठित्वा निर्देशानुसारेण संस्कृत भाषायाम् उत्तरत :

संसारे कोऽपि बालः न जानाति यत् किं सद्वृत्तम् किं च असद्वृत्तम्। बालस्तु ज्येष्ठान्, वृद्धान च पश्यति। ते वयोवृद्धाः यथा-यथा आचरन्ति बालोऽपि तथैव आचरति। शिष्टानां वंशेषु वृद्धाः, युवानः, बालाः, महिलाश्च सर्वे परस्परं सभ्यतायाः आलपन्ते, ते अन्योन्यं सम्मानयन्ति। अशिष्टानां वंशेषु तु एतादृशः व्यवहारः न दृश्यते।

प्रश्नाः [2×2=4]

(i) संस्कृत भाषायां सारांशं लिखत।

(ii) उचितं शीर्षकं लिखत।

http://www.cgboardonline.com
http://www.cgboardonline.com
http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com

(ii) बाल: कान्-कान् पश्यति ?

(iii) 'सदाचारणम्' इत्यर्थे अत्र क: शब्द: प्रयुक्त: ?

(iv) 'ते' इति कर्तृपदस्य किं क्रियापदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

प्रश्न-17 स्वपाठ्यपुस्तकात् द्वौ श्लोकौ लिखत योऽस्मिन् प्रश्न-पत्रे नागच्छत्। [2½×2=5]

प्रश्न-18 द्वादश वाक्येषु संस्कृत भाषायां निबन्ध लेखनं कुरुत (कोऽपि *एक:*)— [½×12=6]

(i) सुभाषचन्द्र:

(ii) बीटा (क्रिकेट)

(iii) मम दिनचर्या

(iv) महाकवि: कालिदास:

....

http://www.cgboardonline.com
http://www.cgboardonline.com

http://www.cgboardonline.com
Whatsapp @ 9300930012
Send your old paper & get 10/-
अपने पुराने पेपर्स भैजे और 10 रुपये पायें,
Paytm or Google Pay से

http://www.cgboardonline.com